

Prof. dr hab. Józef Lipiec

Kraków, 30.11.2023

Recenzja rozprawy doktorskiej
mgr Karoliny Gołębiewskiej

*Postawy wobec kultury fizycznej młodzieży katolickiej
na różnych poziomach edukacji*

Rozprawa doktorska mgr Karoliny Gołębiewskiej wpisuje się w program badawczy polskiej socjologii sportu, w szczególności środowiska warszawskiej Akademii Wychowania Fizycznego kierowanego od lat przez prof. dr. hab. Zbigniewa Dziubińskiego, wybitnego socjologa sportu. Praca mgr Gołębiewskiej koncentruje się na problemie postaw polskiej młodzieży szkolnej wobec sportu zarówno na płaszczyźnie relacji emocjonalnych, jak i czynnego uczestnictwa w ofercie przedstawianej młodzieży w szkołach różnych poziomów. Autorka przedmiotem swego szczególnego zainteresowania uczyniła zespół szkół katolickich Włocławka, wykorzystując wzorzec wypracowany w ostatnich dziesięcioleciach w okresie szkoły trójstopniowej: podstawowej, gimnazjum i liceum. Pozwoliło to na wnikliwe zbadanie ewolucji postaw na różnych szczeblach edukacji, także w obrębie dziś już zlikwidowanego szczebla gimnazjalnego.

Interesującym *novum* w badaniach nad postawami młodzieży stał się także fakt wyboru specyficznej grupy poddanej badaniu, mianowicie młodzieży kształcącej się w szkole wyzna-

niowej. Katolicki charakter programu wychowawczego stał się tym samym jednym z interesujących wskaźników interpretacji rozmaitych form stosunku dzieci i młodzieży wobec sportu rozumianego zarówno jako sfera wartości, jak i forma zaangażowania bezpośredniego.

Praca należy niewątpliwie do osiągnięć w zakresie badań socjologicznych, aczkolwiek wykracza w sposób naturalny poza granicę tej dyscypliny, sięgając po wątki historyczne, pedagogiczne, a także – co kwituję również z satysfakcją – filozoficzne. Wyrazem tego nastawienia i wrażliwości badawczej autorki rozprawy jest fakt bezpośredniego nawiązania do relacji między ujęciem autotelicznym sportu a jego licznymi formami instrumentalizacji. Autorka jest świadoma faktu, że sport może być traktowany jako przestrzeń specyficznych umiejętności i celów wychowawczych, choć bywa także ujmowany w praktyce jako czynnik pomocniczy, wyposażony w cele przydatne na terenie innych niż sport form życia.

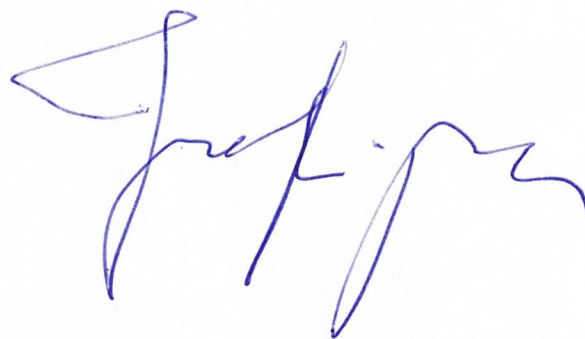
Pod względem warsztatowym praca nie budzi żadnych zastrzeżeń. Z uznaniem należy także odnieść się do strony językowej sprawności mgr Gołębiowskiej, jak też i umiejętności wykorzystania bogatej literatury z różnych dziedzin ujmujących sport jako rzeczywistość kulturową oraz środek kształcenia emocji i charakterów dzieci i młodzieży.

Podjęta problematyka mimo pokrewieństwa z podobnymi badaniami w dziedzinie wychowania przez sport charakteryzuje się niewątpliwą oryginalnością w zakresie wyboru szczegółowych kwestii związanych z relacją między sportem a aktywnością młodzieży w jego uprawianiu, jak również niezwykle interesująco przedstawioną kwestią przemiany nastawień dzieci i młodzieży do wychowawczej oferty współczesnej szkoły. Najciekawszym odkryciem autorki staje się ukazanie procesu stopniowego zaniku zainteresowań ofertą sportową w trakcie procesu wychowania szkolnego. Jeśli dzieci w szkole podstawowej, uczestnicząc w ludycznych formach sportu dziecięcego, wykazują względnie wysokie zainteresowanie zabawą sportową, to w miarę przesuwania się na wyższe poziomy edukacji szkolnej proces ten zdaje się obniżać intensywność, a nawet przechodzić w stadium swoistego *desinteressement*.

Oznacza to, że albo program sportu odbiega od oczekiwań młodego pokolenia, albo też jego szkolne formy nie są akceptowane przez młode pokolenie, poszukujące często nowych, oryginalnych sposobów wydatkowania energii. Nieprzypadkowy jest też dobór przedmiotu rozważań autorki doktoratu w zakresie tytułowej „katolickości” wrocławskiej szkoły (nie wszystkie nasuwające się wątpliwości zostają w tym względzie rozwiane). Chodzi o specyficzny charakter szkoły poddanej analizie, w której niezbyt klarownie prezentuje się jego kompleksowo ujęty program wychowawczy. Powstaje zatem pytanie, czy zaobserwowane zjawiska stanowią odzwierciedlenie braków w modelu współczesnej szkoły, czy też zwrot antysportowy nie jest aby rezultatem katolickiego modelu wychowania szkolnego. Nie jest też wykluczone, że niektórym czynnikom środowiskowym (rodzina i miejscowe wzorce) należałoby poświęcić większą uwagę (szkoła nie jest wszak jedynym istotnym czynnikiem kształtowania poglądów i postaw młodego pokolenia).

Konkluzja:

Uznając dojrzałość metodologiczną i merytoryczną przedstawionej rozprawy, stwierdzam z satysfakcją, iż przedstawiona rozprawa doktorska mgr Karoliny Gołębiowskiej spełnia warunki pracy doktorskiej, wzbogacając zasoby poznawcze współczesnej polskiej socjologii sportu.

A handwritten signature in blue ink, consisting of several fluid, connected strokes. The signature is not clearly legible but appears to be a personal name.